

Lidmila Kábrtová: Místa ve tmě

Po experimentální prvotině *Koho vypijou lišky* (2013) přišla v loňském roce Lidmila Kábrtová (nar. 1971) s dalším zajímavým prozaickým titulem - povídkovým souborem *Místa ve tmě*. Coby spisovatelka nespěchá, oněch pět let jí poskytlo patřičně dlouhé tvůrčí období, a tak přinesla pečlivě vycizelované texty, jimž lze po literární stránce těžko co vytknout.

Lidmila Kábrtová: Místa ve tmě

Host
2018

Příběhy autorka vypráví krásným, poetickým a neotřelým jazykem, před očima nám vyvstávají barvitě metaforické obrazy. Povídky jsou vystavěny důmyslně, bravurně je pracováno s napětím, které někdy graduje podle čtenářova očekávání, jindy však vyústí v nečekanou pointu, jakoby ostrý řez.

Textů je dvanáct a stejně jako měsíce v roce jsou i ony různorodé, současně však propojené neprvoplánovými, nýbrž důmyslnými nitkami, vedoucími jak k situacím, tak k hrdinkám. S některými z nich se setkáváme nadvakrát - v období raného mládí a pak životní zralosti, jiné zastihneme jen jako dospělé. Co do hlavních postav - jde výhradně o ženy a dívky.

Často se objevuje motiv prázdnin, trávených u milující babičky na vesnici (*Divoženka, Malá dáma, Skleněná jablka, Kostelnice*). Cituplná dívka, letní láska, první intimní zkušenosti, jež se však dějí jakoby mimoděk až omylem. To, co by mělo být krásnou vzpomínkou na celý život, proběhlo spíš jaksi anonymně, šedivě.

A dívky vyrůstají v ženy. Jaké jsou ale ony ženy Lidmily Kábrtové? Spojuje-li je něco, tak v první řadě trpký životní úděl oběti, který více či méně pokorně snášejí. A za jejich neštěstí zde mohou muži. Říká se, že lidé si k nám dovolí přesně tolik, kolik jim dovolíme my sami. A hrdinky Kábrtové toho mužům dovolují opravdu hodně. Vztahy s ženatými a nevěrnými milenci nechávají plout, a rozhodnou-li se jednat, nakonec stejně rezignují (*Druhá noc u jezera*). Dominantními, chorobně pedantickými manželi se nechávají vmanipulovat do role „puťky domácí“ (*Vanilkové rohlíčky, Kabinet pokusných zvířátek*). Namlouvají si, že muž je v podstatě hodný a stará se o ně, ač už se poměr po sexuální stránce zvrhnul do patologické, perverzní roviny (*Pod vodou*). Atd. atd.

Kábrtově námětově zajisté pomohly její pracovní zkušenosti z oblasti žurnalistiky a především public relations. Hrdinky spojuje až na jeden jediný případ neprožité mateřství, po kterém, zdá se, (ač už upřímně, či neupřímně) ani netouží. A přece Karla v povídce Děti má potřebu něco změnit a najde řešení opravdu nečekané, neobvyklé – daruje vajíčka k umělému oplodnění.

V knize se setkáme jen s dvěma kladnými mužskými postavami. Díky přecitlivělému odrostlému chlapci Jiřímu si redaktorka Tereza, která udržovala s muži vztahy jen za účelem rychlého a nezávazného sexu, bolestně uvědomuje, co vlastně potřebuje – něhu, souznění, pochopení (*Praga mater urbium*). Především jde však o katolického kněze Eliáše, jehož kázání „probudí“ Terezu, které se pak podaří vymanit ze života ve zlaté kleci bez lásky a odjíždí začít nový život (*V souhvězdí labutě*). Pozitivní náboj nese i povídka Noví chlapi. Alice, za jejíž zdravotní psychosomatické problémy může nejspíš samota, nenaplněná touha po láskyplném objetí, si až v nemocnici na příkladu těžce nemocné spolupacientky Janičky uvědomí, jak důležité je zůstat silnou ženou až do poslední chvíle.

Místa ve tmě (jak ostatně už název napovídá) jsou neradostná četba bez stopy humoru, od které se ale člověk stejně neodtrhne. Říká se, že s chlapy je to těžké, ale bez nich ještě těžší. S hrdinkami (a potažmo možná i s autorkou?) o tom můžeme polemizovat. Ne náhodou však zvolila Kábrtová motto **Ali Smithové**, končící slovy: „... *Podívejte se na mě, tady jsem na začátku, uprostřed i na konci zamilovaná do někoho, koho nemůžu mít.*“ Ale není to jen někdo, je to často i něco, po čem ženy v knize touží. Všechny si zaslouží ženskou důstojnost. A od ní se odvíjí i to ostatní. Začíná to však sebeúctou. Protože teprve má-li člověk rád sám sebe, může se dočkat lásky i od druhých. Dobře k tomu nakročila Klára.

Nejpodstatnější však je, že v Lidmile Kábrtově vstoupila na českou literární scénu výrazná a zajímavá prozaička. A těch není nikdy dost...

<https://www.hostbrno.cz/mista-ve-tme/>